

SALVADOR
L.dz.126/44
M.p.22.IV.1944

⊕
"ESTEZET"

468

Przedstawiam w załączeniu sprawozdanie Brunona ze znamien-
nej rozmowy politycznej, jaką miał z tut. posłem tureckim, p.
APTÜLAHAT AKSIN.

1 zał.

Piotr

P i o t r

Wpływ dn. 5. V. 1944
L. dz. 468/44
Przydział.....

*zafikowane przy
l. dz. 553/44*

Sytuacja Europy według opinii Turków.

Posel turecki w Buenos Aires, z którym odbyłem dłuższą rozmowę, ocenia sytuację europejską z dużym pesymizmem. Wyraża on opinię, że sytuacja wojenna Niemiec przedstawia się wprawdzie beznadziejnie i według posiadanych z Ankary informacji, Niemcy "nie dociągną" do końca tego roku, tem niemniej niema narazie widoków, by aljanci byli w stanie przeciwstawić się skutecznie ekspansji sowieckiej. Sytuację na Bałkanach uważa poseł turecki za nad wyraz ciężką, zarówno dla Niemców jak i dla wszystkich miejscowych elementów umiarkowanych.

W Rumunji rząd generała Antonescu trzyma się jedynie dzięki oparciu Niemcy oraz dzięki korpusowi oficerskiemu, który widzi w okupacji sowieckiej nie tylko katastrofę dla siebie, ale i dla Niepodległości kraju. Mimo doświadczeń z Bolszewikami w Besarabji, masy chłopskie i robotnicy skłaniają się coraz bardziej do współpracy z Rosją. Nietyle może z sympatii dla regimu komunistycznego ile z pewnego fatalizmu i niewiary w możliwość oparcia się Rosjanom.

W Bułgarii rząd stracił według informatora wszelką kontrolę nad opinią publiczną, która całkowicie przechyla się na korzyść ZSSR i liczy na wstąpienie po wojnie do związku sowieckiego w charakterze "niezależnej republiki". Ewakuacja wojsk niemieckich z Bułgarii oznaczałaby natychmiastową rewolucję.

Jugosławia "podminowana" jest kompletnie. Poseł turecki twierdzi, że wpływy Michajłowicza są istotnie znikome, gdyż w szeregach jego znajdują się prawie wyłącznie byli oficerowie i trochę podoficerów dawnej armii jugosłowiańskiej, oraz inteligentów zbliżonych do ruchu wielko-serbskiego. Michajłowiczowi wyszła już prawie zupełnie amunicja, pozatem posiada on bardzo niewiele broni. To samo powiedzieć można o generale Nediczu, który zupełnie stracił wpływy i o Paweliczu w Kroatji, który posiada wprawdzie jeszcze trochę zwolenników i dobrze uzbrojoną przez Niemców milicję, ale który zaufania szerokich warstw kroackich dawno już nie posiada.

Jedyną faktyczną siłą są partyzanci Tito, którzy składają się z trzech grup. Pierwszą stanowią oddziały instruktorów i partyzantów sowieckich, których według informatora jest kilkanaście tysięcy. Drugą grupę stanowią elementy komunistyczne, względnie komunizujące w Jugosławji, trzecią wreszcie masy Serbów i Kroatów, którzy przystąpili do Tita w nadziei znalezienia broni, oraz walki natychmiastowej z okupantem, a na przyszłość liczą się z możliwością organizacji Jugosławji jako państwa federalistycznego i demokratycznego. Interesującym jest według informatora fakt, że gros patryjotów kroackich, którzy należeli do niedawna do partji chłopskiej Maczka przyłączyło się do pąns Tito w nadziei, że położą one kres nacjonalizmowi panserbskiemu, którego orędownika widzą w osobie Michajłowicza. Informacje te potwierdza tuż.

działacz katolicki kroacki Michalewicz, który spewnością nic z komunizmem wspólnego niema!

Sfery rządowe tureckie według informatora bardzo się niepokoją tym stanem rzeczy i przewidują, że wojska sowieckie wkroczą do Rumunii, na Węgry, do Bułgarii, Polski i Niemiec przed aliantami, a raz wkroczywszy na te terytoria nie dadzą się z nich wypchnąć. Poseł turecki obawia się, że anglosasi zdecydowali się skonczyć jaknajprędzej wojnę w Europie, nawet za cenę oddania Rosji kontroli nad centralną Europą, by zniszczyć Niemcy i moc potem wojować z Japonia. Po zwycięstwie nad Japonia, alianci mogliby ze Stalinem inaczej rozmawiać. Ten punkt widzenia, który niepokoi bardzo rząd turecki, jest tembardziej niebezpieczny, ponieważ Sowiety w nim się muszą orientować i odpowiednio jemu przeciwdziałać.

Rząd turecki niepokoi się bardzo ustepliwoscia Anglii wobec Rosji, a informator dodaje od siebie, że widząc ustepliwosc W. rytanii wobec USA na terenie Ameryki PLD, ma skłonność wierzyć, że analogiczna sytuacja w stosunku do ZSSR przedstawia się w Europie.

(-) Brunon >